

Opis statystyczny działalności sądów powszechnych

w I półroczu 2011 roku

Wstęp

W I półroczu 2011 roku **wpłynęło 6,6 mln spraw**, co w porównaniu z I półroczem 2010 roku (6,4 mln) stanowi wzrost o 3,1%. Różnica w liczbach bezwzględnych wynosi 200,9 tys. spraw.

Sądy miały do załatwienia 8,3 mln spraw. Jest to liczba stanowiąca sumę spraw niezalutwionych, pozostałych z 2010 roku, wraz z pozostałymi z poprzednich okresów sprawozdawczych, do załatwienia i wpływu w I półroczu roku bieżącego.

Załatwiono 6,5 mln spraw, więcej o 2,8% w porównaniu z I półroczem 2010 roku (6,3 mln), tj. o 176,0 tys.

Wartość 97,8 stanowi wskaźnik opanowania wpływu, tj. odniesienia liczby spraw załatwionych do wpływających w I półroczu 2011 r. Wskaźnik ten w I półr. 2010 roku wynosił 98,1, a w pełnym roku 2010 – 98,9.

Wskaźnik załatwialności natomiast wynosi 77,7 a oznacza, że taka jest stopa załatwionych spraw w odniesieniu do liczby stanowiącej sumę spraw niezalutwionych w 2010 roku i liczby spraw, które wpłynęły w I półroczu roku bieżącego.

Ogólna liczba **pozostałości wynosi 1,8 mln i stanowi 28,0% wpływu (w I półr. 2010 roku wskaźnik ten wynosił 26,2% wpływu)** i jest wyższa od pozostałości z roku 2010 o 8,5% (o 145 tysięcy).

Zauważyć należy, że wskaźniki pozostałości (tzw. trwania postępowania) zmieniały się także i wynosiły: w I półroczu 2010 roku – 1,57 mies., w roku 2010 – 1,58 mies. i w I półroczu 2011 roku – wynosi 1,68 mies.

W odniesieniu do ogólnej liczby wpływu sprawy karne stanowią 19,9% (w I półr. 2010 r.- 22,4%, w roku 2010 – 21,0%), sprawy cywilne (wraz z księgami wieczystymi) - 58,3% (w I półr. 2010 r. - 56,8 % i w roku 2010 – 58,7%), rodzinne – 10,3% (w I półr. 2010 r.- 10,6% w oku 2010 – 10,2 %), gospodarcze – 9,4% (w I półr. 2010r. 8,0%, w roku 2010 – 8,0%), a pozostałe sprawy są to sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Poszczególne kategorie spraw charakteryzują się różnymi wskaźnikami opanowania wpływu i załatwialności, a także stopą pozostałości.

Wskaźnikiem opanowania wpływu pozytywnym (co najmniej 100) charakteryzują się sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych – 104, 3, natomiast pozostałe są zdecydowanie niższe niż w I półroczu ubiegłego roku i wynoszą: z zakresu prawa pracy – 93,2 (w I półr. 2010 r.- 101,9), cywilnego – 98,0 (w I półr. 2010 r. - 101,4, rodzinnego – 98,7 (w I półr. 2010 r. - 99,8), gospodarczego – 90,8 (w I półr. 2010 r. 96,1) i karnego – 99,8 (w I półr. 2010 r. - 89,9).

W odniesieniu do wskaźnika załatwialności zauważyć należy, że żaden nie przekracza 100, ale najwyższy odnosi się do spraw rodzinnych – 80,3 (w I półr. 2010 r. -81,1), a najniższy – do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych – 54,2 (w I półr. 2010 r. - 52,4).

Także stopa pozostałości w odniesieniu do wpływu jest różna dla różnych spraw: najwyższa dla spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych – 88,2 (w I półr. 2010 r. - 83,0), a najniższa – dla spraw gospodarczych – 23,9 (w I półr. 2010 r. - 19,1).

Sądy apelacyjne

W półroczu 2011 roku **do sądów apelacyjnych wpłynęło 47,0 tys. spraw (w I półr. 2010 r. - 45,4 tys.),** o 3,7% więcej niż w I półroczu 2010 roku (o 1,7 tys.), a **załatwiono 46,2 tys. spraw (w I półr. 2010 r. - 44,3 tys.),** o 4,2% więcej niż w I półroczu 2010 rok, jednak mniej niż wpłynęło, a więc porównanie liczb **spraw niezałatwionych** wskazuje na znaczny wzrost liczby pozostałości, do wartości **14,6 tys.** (z 14,1 tys. w I półroczu 2010 r., tj. o 3,5%, a także w porównaniu z liczbą niezałatwionych spraw z końca 2010 roku - 13,8 tys.- wzrost liczby pozostałości wynosi 6,1%). Podkreślić należy, że wskaźnik opanowania wpływu wynosi 98,2, co oznacza, że w I półroczu 2011 r.

załatwiono mniej spraw niż wpłynęło. W porównaniu z danymi za rok 2010 zauważa się zmniejszenie tego wskaźnika o 1 punkt procentowy (z 99,2 do 98,2).

Liczba spraw niezalatwionych w sądach apelacyjnych stanowi jedną trzecią liczby spraw wpływających w I półroczu 2011 do tych sądów.

W sądach apelacyjnych najczęściej jest rozpatrywanych spraw cywilnych – 34,7% (w I półr. 2010r. - 33,9%), następnie – karnych – 33,0% (w I półr. 2010 r. - 32,8%), z zakresu ubezpieczeń społecznych – 23,5 % (w I półr. 2010 r. - 24,9%).

Wśród spraw karnych ponad połowę stanowiły sprawy zażaleniowe na postanowienia w postępowaniu wykonawczym, jedną piątą – sprawy zażaleniowe od wyroków sądów okręgowych, a co ósma sprawa była sprawą apelacyjną od wyroków sądów okręgowych.

Sprawy apelacyjne dominują przede wszystkim w kategorii spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych - 82,2%, natomiast w pozostałych kategoriach przeważają sprawy zażaleniowe. Łącznie, sprawy wpływające z apelacjami do sądów apelacyjnych liczą 18866 spraw (w I półr. 2010 roku - 18 435 spraw), tj. 40,1% spraw wpływających do sądów apelacyjnych (w I półr. 2010 roku -40,6%).

Wskaźniki pozostałości, tzw. trwania postępowania, w porównaniu ze wskaźnikami obliczanymi za I półrocze 2010 roku, jak i za pełny rok ubiegły, pozostały na niezmiennym poziomie, np. w sprawach karnych i gospodarczych lub uległy zwiększeniu, np. w sprawach cywilnych, prawa pracy.

Wskaźniki opanowania wpływu, tj. odniesienie liczby spraw załatwionych do wpływających w I półroczu 2011 roku wskazują na ich zmniejszenie w porównaniu z danymi za rok 2010: ogólny w sądach apelacyjnych - z 99,2 do 98,2, a także w następujących kategoriach spraw: cywilnych z 98,8 do 96,9, z zakresu ubezpieczeń społecznych z 100,7 do 99,7, z zakresu prawa pracy z 98,2 do 96,0, gospodarczych z 98,5 na 96,7, natomiast w sprawach karnych - zwiększenie z 98,9 do 99,0.

Ogólny udział spraw rozpatrywanych w sądach apelacyjnych w ogólnej liczbie spraw w Polsce wynosi 0,7 %.

Sądy okręgowe

Do sądów okręgowych wpłynęło w I półroczu 2011 roku 426 tys. spraw, a było to o 1,1% mniej, niż w I półroczu 2010 roku (431 tys.). Załatwiono 421 tys.

spraw, więcej o 1,2% niż w I półroczu 2010 roku (416 tys.), ale mniej o 5 tys. niż wpłynęło w I półroczu bieżącego roku, zatem wskaźnik opanowania wpływu wyniósł 98,8, a to oznacza, że na 100 spraw wpływających załatwiono ich 99, natomiast pozostałość wzrosła i jest znaczna, gdyż wynosi 214,4 tys., co stanowi 50,3% wpływu. Obliczenie wskaźnika załatwalności, tj. odniesienie liczby spraw załatwionych do liczby spraw do załatwienia (suma liczb pozostałości z końca roku 2010 i wpływu w I półroczu bieżącego roku) wynosi 66,3%, a to oznacza, że załatwiono dwie trzecie spraw z liczby spraw w toku.

Najliczniejszą grupę stanowią sprawy karne - 187,0 tys., tj. 43,5% ogólnej liczby spraw w Sądach Okręgowych (w I półr. 2010 r. - 44,4%, 191,4 tys.), następną są sprawy cywilne - 146 tys., tj. 34,3% (w I półr. 2010 r. 33,3%, 143,3 tys.) i z zakresu ubezpieczeń społecznych - 60,5 tys., tj. 14,2 % (w I półr. 2010 r. 15,2%, 65,3 tys.).

Ogólny wskaźnik opanowania wpływu wynosi 98,8 (w I półr. 2010 r. - 96,6, w roku 2010 - 98,1), ale, należy zauważyć, jego wartość kształtuje się różnie dla różnych kategorii i rodzajów spraw, np. w sprawach karnych wynosi 97,6 (w I półr. 2010 r. - 97,8, w roku 2010 - 100,5), cywilnych - 98,4 (w I półr. 2010 r. - 99,8, w roku 2010 - 99,1), prawa pracy - 97,0 (w I półr. 2010 r. - 97,9, w roku 2010 r. - 90,1), ubezpieczeń społecznych - 107,2 (w I półr. 2010 r. - 87,6, w roku 2010 - 90,1) a gospodarczych - 98,9 (w I półr. 2010 r. - 95,0, w roku 2010 - 95,6). Zauważyć należy, iż sprawy rejestrowe rozpatrywane przez sąd okręgowy zaliczane są do kategorii spraw cywilnych, a nie gospodarczych.

W trakcie analizy liczb spraw karnych należy zwrócić uwagę na wskaźniki dynamiki spraw penitencjarnych, które - w związku ze zmianą sposobu rejestracji wykazują się znacznym, aczkolwiek nie faktycznym, wzrostem (dot. rep. Pen).

Charakterystyczne jest, iż spośród spraw rejestrowanych w sądach okręgowych sprawy rozpatrywane według przepisów o procesie w pierwszej instancji łącznie stanowią 156,6 tys., tj. 36,9% (w I półr. 2010 r. 155 tys., tj. 36,0%), a sprawy apelacyjne i zażaleniewe od orzeczeń sądów rejonowych - 112,7 tys., tj. 26,5% (w I półr. 2010 r. - 111,9 tys., tj. 26,0%). Liczba skarg na postępowanie sądowe wynosi 2 206, co stanowi 0,5% wpływu spraw do sądów okręgowych (w I półr. 2010 r. - 1 980 spraw, tj. 0,5% wpływu).

Wskaźniki pozostałości, tzw. trwania postępowania uległy w większości zwiększeniu w odniesieniu do I półroczu 2010 roku, a także w odniesieniu do danych za rok 2010. Szczegółowa prezentacja retrospektywna zawarta jest w tablicy III zatytułowanej *Wskaźniki pozostałości (tzw. trwania postępowania)*.

Sądy Okręgowe rozpatrywały 426,0 tys. spraw, stanowiących 6,5% ogólnej liczby spraw w sądownictwie powszechnym

Sądy rejonowe

W sądach rejonowych w I półroczu 2011 r. było 7,6 mln spraw do załatwienia (tj. 1,5 mln pozostałych z 2010 r. i 6,1 mln wpływu). Załatwiono 6,0 mln, o 2,9% więcej niż w I półroczu 2010 r. (5,8 mln), ale mimo to liczba spraw niezalutowanych nieznacznie wzrosła (z 1,5 mln do 1,6 mln, o 11,1%), ale w porównaniu z danymi końca roku 2010 – o 139,3 tys. (z 1,5 mln do 1,6 mln).

W strukturze spraw najliczniejszą grupą spraw są sprawy cywilne, do których zaliczane są sprawy ksiąg wieczystych: na 3,7 mln spraw cywilnych (więcej o 5,9% niż w I półroczu 2010 r.), stanowiących 60,1% spraw w sądach rejonowych, sprawy wieczystoksięgowe to 1,6 mln spraw (43,0% spraw cywilnych w sądach rejonowych), a 25,9% spraw razem w sądach rejonowych (w I półroczu 2010 r. 1,5 mln, a więc więcej o 36,0 tys. tj. o 2,3%). Wśród spraw cywilnych znaczną liczbę stanowią sprawy nakazowe i upominawcze – 1 112,6 tys. (o 24,7% więcej niż w I półroczu 2010 roku - 892,4 tys.) (30,2% spraw cywilnych w sądach rejonowych).

Sprawy karne i wykroczeniowe to 1,1 mln (w I półroczu 2010 r. - 1,2 mln, a więc spadek o 9,3%) stanowią 18,1%, rodzinne – 677,3 tys., wzrost o 0,1% (11,1%), gospodarcze (wraz z rejestrowymi) 591,4 tys. (9,7%) – wzrost o 22,7%, w tym sprawy rejestrowe 287,5 tys. (4,7%) (wzrost o 4,4%). Pozostałe - to sprawy ubezpieczeniowe 13,3 tys. (0,2%) i pracy – 52,0 tys. (0,8%).

W sądach rejonowych wskaźnik opanowania wpływu wynosi 97,7, a to oznacza, że załatwiono mniej spraw niż wpłynęło, a z tego kolejno wypływa następny wniosek o wzroście wskaźnika pozostałości (tzw. trwania postępowania) z 1,5 mies. w I półr. 2010 r. do 1,6 w I półroczu 2011 roku.

Na zmniejszenie wskaźnika opanowania wpływu w sądach rejonowych składa się we wszystkich rodzajach i kategoriach spraw zdecydowanie mniejsza liczba spraw załatwionych niż wpływających w I półroczu bieżącego roku, nawet wówczas, gdy zauważy

się wyjątek, jeden z kilku, a mianowicie w sprawach wieczystoksięgowych wskaźnik wyniósł 103,7.

Wskaźnik załatwialności w sądach rejonowych, tj. odniesienie liczby spraw załatwionych do liczby stanowiącej sumę pozostałości z 2010 roku i wpływu w I półroczu 2011 roku, wyniósł 78,7 (w I półr. 2010 r. 80,0), a to oznacza, że spośród spraw, które były do załatwienia w sądach w I półroczu 2011 roku (7,6 mln) załatwiono ich 78,7% (6,0 mln).

Sądy rejonowe obsługują 92,8% wpływających spraw do sądownictwa powszechnego. Jest to liczba 6,1 mln spraw w minionym półroczu.

Z powyższej prezentacji liczb i wskaźników wynika wniosek zasygnalizowany w ubiegłym roku, iż nie zauważa się poprawy kondycji sądownictwa powszechnego.

Naczelnik Wydziału Statystyki

/-/ Marlena Gilewicz